

TA2025 tekstiosa (kaku ltk 17.9., muutokset keltaisella)

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala

Toiminnan kuvaus ja toimintaympäristön muutokset

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan tehtävänä on kaupunkikulttuurin hyvinvoinnin lautakunnan toimivaltaan kuuluvien asioiden valmistelu ja täytäntöönpano. Toimiala huolehtii kaupungin elinikäisen oppimisen palveluiden, kulttuuri- ja kirjastopalveluiden, liikuntapalveluiden, nuoriso- ja yhteisöpalveluiden järjestämisestä. **Toimialan tehtäviin kuuluu myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn koordinointi.**

Keväällä 2024 laadittiin toimialan toimintaympäristöanalyysi toimialan strategisten tavoitteiden pohjalta. Työskentelyssä tarkasteltiin toimialan työtä asukkaiden, palveluiden, kotoutumisen, elinvoimaisuuden ja yhteisöllisyyden kautta.

Toimialan työn vahvuuksiksi tunnistettiin laaja palvelutarjonta, potentiaali toimialan henkilöstössä ja verkostoissa sekä toimivat yhteistyömallit. Mahdollisuuksia nähtiin uudella ajattelulla toimiala- ja organisaatorajat ylittävässä työssä, sekä suoran demokratian edistämiseksi osallisuustyön keinoin. Teknologian nähtiin tuovan uusia ratkaisuja toimialan palvelujen kehittämiseen.

Haasteina koettiin erityisesti toimialan palveluista viestintä ja se, miten toimialan palvelut ovat esillä vaikuttamassa muun muassa Vantaan maineeseen. Myös monikulttuurisessa toimintaympäristössä toimiminen nähdään edelleen haasteellisenä. Tulevaisuuden uhiksi todettiin erityisesti asukkaiden fyysisen aktiivisuuden lasku, eriytyvät yhteisöt, turvallisuuden tunteen heikkeneminen sekä hyvinvointierojen kasvu.

Toimiala voi työssään edelleen vahvistaa toimivaa yhteistyötä koko kaupunkiorganisaatiossa kaupunkitasoisten koordinaatiotehtävien kautta erityisesti kaupunkilaisten osallisuuteen ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvissä asioissa. Aktiivisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kautta voidaan vaikuttaa suoraan asukkaiden terveyteen. Liikkumisohjelma tarjoaa keinoja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseen. Segregaatiokehitykseen puuttamalla kavennetaan hyvinvointieroja ja asukasryhmien eriytymistä.

Toimialan keskeiset tavoitteet

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan rooli on merkittävä valtuustokauden strategisten päämäärien toteutumisessa. Valtuustokauden strategian tueksi on rakennettu toimialan oma strategia, johon valitut vaikuttavuustavoitteet tähtäävät vuoteen 2030. Toimiala vastaa kahdesta valtuustokauden strategiateemasta: Sosiaalisesti kestävä Vantaa sekä Hyvinvointia rakentava Vantaa.

Toimiala tavoittelee vuonna 2025 tapahtumien entistä vahvempaa vaikuttavuutta kaupungin veto- ja elinvoimaan. Tapahtumien osalta tavoitellaan ensi vuonna roolijaon systematisointia tapahtuma-asioissa sekä tapahtumien elinvoimavaikutusten arvioinnin työkalun käyttöönottoa. **Toimiala laati strategian, jonka avulla tapahtumainfrastruktuuria ja -tarjontaa kehitetään pitkäjänteisesti.**

Liikkumishjelman myötä toimiala haluaa panostaa kaupunkilaisten fyysisen aktiivisuuden lisäämiseen. Aktiivisuuden lisääntymistä arvioidaan koululaisten kuntotestien, kouluterveyskyselyn, terveysliikuntasuosituksen mukaan liikkuvien sekä hyvinvointivalmennuksiin osallistuvien toimintakyvyn avulla.

Viime vuosien turvallisuusuhat ovat korostaneet valmiuden merkitystä myös kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin palveluissa. Vuonna 2025 toimiala tavoittelee henkilöstön entistä parempaa valmiutta toimia erilaisissa kriisi- ja poikkeustilanteissa. Jalkauttamisen ja harjoitusten tai koulutusten myötä on tarkoitus kasvattaa osallistuneiden kokemusta omasta valmiudestaan toimia häiriötilanteissa.

Palveluverkkosuunnittelu kattaa toimialalla hyvin fyysiset palvelupisteet. Vuonna 2025 on kuitenkin se rinnalle tarkoitus rakentaa suunnitelma, miten toimialan digitaalisia palveluita kehitetään seuraavalla strategiakaudella. Kehittäminen kuvataan omalle tiekartalle, joka huomioidaan muiden palveluiden suunnittelussa.

Keskeisimmät investointihankkeet ovat Kuusijärven kärkihanke, Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo ja opistotalo, Tikkurilan kulttuuri- ja kirjastotalon peruskorjaus, Elmon uimahalli, Koillis-Vantaan liikuntahalli, Håkansbölen kartanon päärakennuksen peruskorjaus sekä Vernissan peruskorjaus.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan sukupuolitietoisien budjetoinnin teemana on harrastaminen. Tarkastelun kohteena on kaupungin tarjoamien ja tukemien harrastusten määrä, laatu, harrastusmahdollisuuksien jakautuminen alueittain, kohderyhmät, todelliset osallistumismahdollisuudet ja toiminnan resursointi. Turvallisuusteeman alla tarkastellaan hyviä väestösuhteita.

Lautakunta lähtee yhdessä uudistamaan avustusperiaatteita vuonna 2025 ja samassa yhteydessä niissä huomioidaan eri painotuksia.

Luonnon ja lemmikkien merkitys ihmisten hyvinvoinnille huomioidaan edistämällä luontoon ja eläimiin liittyvää harrastamista ja liikkumista. Jatketaan eläinten hyvinvointiin ja omistajan vastuuseen liittyvien aiheiden käsittelyä asukastoiminnassa, tapahtumissa, nuoriso- ja kerhotoiminnassa sekä aikuisopiston kurssitarjonnassa. Tämä näkyy esim. luontoliikunnan tarjonnan kehittämistä osana Liikkuva päiväkotia, -koulu ja -opiskelutoimintaa sekä Harrastusten Vantaan harrastusvalikoimassa. Asukastiloilla ja kirjastoilla voidaan järjestää luonto- ja lemmikkiaiheisia teemakeskusteluja.

Toimiala tiivistää yhteistyöstä kaupunkiympäristön kanssa, etenkin erilaisten liikuntapaikkojen ja -tilojen suhteen. Vuoden 2024 aikana on tehty selvitys liikuntapaikkojen toteuttamisesta ja Kato/Kaku-yhteistyöstä. Tavoitteena on ulkoliikuntapaikkojen investointimäärärahojen siirtäminen liikunnan palvelualueelle.

Toimiala vahvistaa ja tuottaa kuntalaisille turvalliset ja tasa-arvoiset palvelut. Hyvillä ennakoiduilla ratkaisuilla vähennetään rikollisuutta, häiriökäyttäytymistä sekä vahingontekoa.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta huolehtii kaupungin elinikäisen oppimisen palveluiden, kulttuuri- ja kirjastopalveluiden, liikuntapalveluiden, nuoriso- ja yhteisöpalveluiden järjestämisestä. Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunta myös päättää kaupungin avustusten jakamisesta.

Tehtäväalueelle on varattu määrärahat lautakunnan menoihin. Lautakunta kokoontuu kuukausittain joko perinteisesti Vantaan kaupungintalolla, tai vaihtelevissa sijainneissa eri puolilla kaupunkia.

Päätettävien asioiden lisäksi lautakunta tutustuu kokouksissaan, seminaareissaan ja matkoillaan kaupungin sisäiseen toimintaan ja eri sidosryhmien toimintaan sekä mahdollisuuksien mukaan muiden kuntien hallintoon, toimintamalleihin ja lautakuntien toimintaan.

Yhteiset palvelut

Toiminnan kuvaus

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan yhteisiin palveluihin kuuluvat toimialan johto sekä yhteiset palvelut. Yhteiset palvelut -yksikkö koostuu asiantuntijoista, jotka huolehtivat toimialalle keskitetyistä talous- ja hallintopalveluista, suunnittelusta ja kehittämisestä sekä viestinnästä ja palvelumarkkinoinnista. Toimialan yhteisten palveluiden erityistehtäviä ovat järjestöyhteistyön ja avustusten valmistelun koordinointi, järjestötilojen toiminnallinen hallinnointi, vaikuttamistoimielinten toiminnan koordinointi sekä kaupunkitasoisesti osallisuuden asiantuntijatyö ja osallisuustyön koordinointi.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan yhteisiin palveluihin sijoittuu myös kaupunkitasoiset tehtävät hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä eriarvoistumisen ehkäisyn osalta. Tällä strategiakaudella niitä hoidetaan kaupunkistrategiasta nousevien strategiateemojen ”Sosiaalisesti kestävä Vantaa” ja ”Hyvinvointia rakentava Vantaa” avulla. Toimialan yhteiset palvelut vastaa myös Kuusijärven alueen hallinnosta.

Palveluyksikön keskeiset tavoitteet

Yksikkö tuottaa toimialalle keskitetyt tukipalvelut palvelualueille, kaupungin johdolle ja päätöksentekoon. Yhteiset palvelut kehittää yhteisiä prosesseja ja käytäntöjä toimialalla ja varmistaa yhteistyön ja yhteisten tavoitteiden toteutumisen. Tukipalveluiden lisäksi Yhteiset palvelut tuottaa suoraan asukkaille ja palveluiden sekä sisällöntuottajille mm. Kuusijärven palvelukokonaisuutta, tapahtuma- ja harrastuskalenteripalveluita sekä verkkokauppapalveluita. Yhteiset palvelut vastaa myös kaupunkitasoisesta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaatiosta ja osallisuustyöstä.

Vantaan kaupungin nykyisessä strategiassa on nostettu viisi kaupungintasoista strategiateemaa, joista yksi on Sosiaalisesti kestävä Vantaa. Teeman tavoitteena on alueiden ja asukkaiden hyvinvointierojen kaventaminen, joita tavoitellaan Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelmalla (MEK; www.vantaa.fi/MEK)

Hyvinvointia rakentava Vantaa -strategiateemassa toteutetaan kaupungintasoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä eli hyte-työtä. Hyvinvointisuunnitelman 2023–2025 strategisina tavoitteina ovat vantaalaisten hyvinvoinnin edistäminen ja hyvinvointierojen kaventaminen, turvallisuuden tunteen vahvistaminen sekä sujuvien palveluiden varmistaminen yhdessä hyvinvointialueen ja muiden yhteistyökumppanien kanssa. Tärkeänä tehtävänä on varmistaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet sekä sujuva rajapintayhteistyö hyvinvointialueen kanssa.

Vuoden 2025 hyte-työn tavoitteena on hyvinvointisuunnitelman toimeenpanon lisäksi uuden hyvinvointisuunnitelman laadinnan käynnistäminen yhdessä kaupungin muiden toimialojen ja Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvointisuunnitelman lisäksi kaupungin toimialat toimeenpanevat vammaispoliittisen ohjelman 2024–2025 toimenpiteitä. Vantaa ja Kerava jatkavat yhteistyötä ja tarkentavat vastuunjakoja ehkäisevän päihdetyön toiminnoissa Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen kanssa.

Yksikkö koordinoi ja edistää toimialan kärkihankkeita Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo -hanketta sekä Kuusijärven kehittämistä. Kuusijärvestä kehitetään ympärivuotinen luonto- ja virkistyskohde luonnon ja maisemien ehdoilla. Hankeen tavoitteena on lisätä Vantaan vetovoimaisuutta ja tehdä Kuusijärvestä Etelä-Suomen saavutettavin ympärivuotinen luonto- ja virkistyskohde, koko kansan virkistäytymisen paikka. Suunnittelun tavoitteena on luonnon ja uusien suunnitteluratkaisujen sekä palveluiden sovittaminen yhteen kasvavien kävijämäärien ja laajentuvien virkistysmahdollisuuksien kanssa.

Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo -hankkeen tavoitteena on vahvistaa Myyrmäen elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä, asukaslähtöistä kehittämistä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta. Vähintään yhtä tärkeänä tavoitteena on saada kaupungin palveluille soveltuvat ja toimivat tilat, nyt ja tulevaisuudessa. Lisäksi hankkeessa huomioidaan alueen järjestöjen tarpeet.

Ensi vuonna toimialan ympäristötyö muuttuu, kun toimiala saa vuoden 2024 lopulla käyttöönsä Ekokompassi-ympäristöjärjestelmäsertifikaatin. Ekokompassin ylläpitoon ensi vuoden osalta kuuluu ympäristöohjelman toteutus sekä ohjelman päivitys ja vuosiraportointi. Ympäristöohjelmaa toteutetaan aktiivisesti muun toiminnan ohessa. Ekotukitoiminta jatkuu aiempien vuosien tapaan, ja henkilöstöä kannustetaan osallistumaan ekotukitoiminnan peruskoulutukseen.

Toimialan palveluverkon suunnittelussa käynnistetään valmistautuminen uutta palveluverkkosuunnitelmakautta kohti. Sitä varten kootaan palveluverkon kehittämistä varten toimialatasoisesti tunnuslukuja. Keskeisimmät meneillään olevat toimitilahankkeet ovat Elmon uimahalli sekä Håkansbölen kartanon peruskorjaus. Suunnittelussa painottuvat kärkihankkeiden lisäksi Tikkurilan kulttuuri- ja kirjastotalo sekä Myyrmäen uimahallin peruskorjaus ja laajennus.

Yhteiset palvelut koordinoi toimialan investointirajan ylittäviä IT-kehittämishankkeita. Ensi vuonna on tarkoitus laatia pitkän aikavälin digisuunnitelma, jonka perustella digi-investointeja jatkossa tehdään.

Kaupungin uudistettu avustustenhakujärjestelmä on käytössä. Järjestöjen toimitilojen tukimalli viedään päätöksentekoon.

Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kehitetään ja koordinoidaan koko kaupungin tasolla yksiköstä ja Osallisuuspalvelut-tiimi toimii osallisuuden koordinaatioryhmän valmistelijana. Osallistuva Vantaa –ohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä edistetään yhteistyössä kaikkien toimialojen kanssa. Yksikkö järjestää laadukkaita ja monipuolisia tilaisuuksia, joissa asukkaat pääsevät kohtaamaan viranhaltijoita ja vaikuttamaan kaupungin kehittämiseen. Matalan kynnyksen vaikuttamismahdollisuuksia parannetaan sähköisen osallisuusympäristön aktiivisella kehittämisellä, kaupungin työntekijöitä kouluttamalla ja kehittämällä uusia osallistumisen väyliä.

Viestinnän ja markkinoinnin toimenpiteillä tuetaan toimialan tavoitteiden saavuttamista. Huomioidaan myös ne asukkaat, jotka eivät käytä digitaalisia palveluita. Kaupungin toteuttamassa viestinnässä, kyselyt mukaan lukien, huomioidaan saavutettavuus, selkokieli, monikanavaisuus ja -kielisyys.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Palveluverkon kehittämisen osalta keskeisimmät yksikön koordinaatiossa olevat hankkeet ovat Kuusijärven luonto- ja virkistysalueen kehittäminen ja Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo -hanke.

Kuusijärven palveluiden ja toiminnan johtaminen siirtyi vuoden 2024 aikana kaupunkiympäristön toimialalta kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan Yhteiset palvelut -yksikön vastuulle. Vetovoimainen luontomatkailukohde kehittyvine palveluineen edellyttää nykyistä parempia henkilöresursseja palvelurajapintaan. Saunapalveluja saadaan lisää, kun uudet savusaunatilat valmistuvat vuonna 2025. Kuusijärven alueen käyntimäärä on arvion mukaan noin 400 000 vuodessa ja sen ennustetaan kasvavan.

Myyrmäen kaupunkikulttuuritalo -hankkeen tarveselvitys opistotalon ja kaupunkikulttuuritalon osalta valmistuu vuoden 2025 alussa ja päätös jatkosta tehdään maaliskuussa. Tämän jälkeen käynnistyy opistotalon hankesuunnitelma. Opistotalon hankesuunnitelma käsitellään Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnassa, kaupunkitilalautakunnassa sekä kaupunginhallituksessa lokakuussa 2025, minkä jälkeen hanke siirtyy VTK Kiinteistöt Oy:lle. Esityksen mukaan VTK Kiinteistöt Oy vastaa opistotalon toteutussuunnittelusta ja rakentamisesta.

Järjestöyhteistyötä tiivistetään ja siihen liittyvää viestintää tehostetaan. Sähköinen avustustenhakujärjestelmä on käytössä. Edistetään järjestöjen toimitilojen tukimallin uudistamista tavoitteena yhtenäinen, läpinäkyvä ja saavutettava tapa toimia.

Osallistuva Vantaa -ohjelman pohjalta laajentuneen osallistuvan budjetoinnin ensimmäisen kaupunkitasoisen toteutuksen hankkeet saatetaan loppuun vuoden 2025 aikana ja mallia arvioidaan ja kehitetään seuraavaa kierrosta varten. Asukkaat tuodaan mukaan kaupungin toiminnan suunnitteluun ja valmisteluun kehittämällä mm. sähköistä osallisuusympäristöä ja asukasraatitoimintaa. Erityisesti Vantaalla panostetaan dialogisten menetelmien käytön laajentamiseen.

Vaikuttamistoimielinten (vammaisneuvosto, vanhusneuvosto, nuorisovaltuusto sekä monikulttuurisuusasiain neuvottelukunta) vaikuttavuutta lisätään kehittämällä koordinaatioroolia, hallinnollisia prosesseja sekä viestintää, jotta kohderyhmän ääni kuuluu paremmin kaupungin päätöksenteossa. Parannetaan yhteistyötä kasvatuksen ja oppimisen toimialan kanssa, ruotsinkielisten palvelujen kokonaisuuden huomioimiseen molemmilla toimialoilla.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan viestintä tukee toimialan strategiaa, vahvistaa Vantaan kaupungin brändiä ja auttaa vantaalaisia löytämään heitä kiinnostavat vapaa-ajan palvelut. Viestinnän tavoitteena on tavoittaa laajasti ja monikanavaisesti kuntalaisia, ja sitouttaa heitä seuraamaan viestinnän sisältöjä. Sekä viestinnässä että palvelumarkkinoinnissa vahvistetaan yhteistyötä palvelualueiden kanssa. Työn tueksi laaditaan yhdessä entistä kattavampi toimialan viestintä- ja markkinointisuunnitelma.

Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma 2023–2025

Sosiaalisesti kestävä Vantaa -strategiateeman (Myönteisen erityiskohtelun toimintaohjelma, MEK) tavoitteena on alueiden ja asukkaiden hyvinvointierojen kaventaminen (www.vantaa.fi/MEK). Ohjelman ensimmäisessä kärkeemassa, **Vaikuttavuutta tiedolla johtamisella**, luodaan paremmat puitteet tiedolla johtamiselle, vaikuttavuuden tutkimiselle sekä tarveperustaiselle rahoitukselle.

Toisen kärkeeman, **Lapsikeskeinen investointistrategia**, tavoitteena on vahvistaa lasten ja nuorten kiinnittymistä koulupolkuun ja yhteiskuntaan muun muassa koulu-urheilujoukkueiden,

koulunuorisotyön, nuorisotyöraiteilla sekä Tempo-orkesteritoiminnan avulla. Pilotoimme myös uudenlaista musiikkikasvatusta päiväkodeissa ja vanhempien olohuoneita kouluissa (ent. parental corner). Kolmannessa kärkiteemassa, **Hyvinvointia koulutuksesta, työllisyydestä sekä terveydestä** vahvistetaan erityisesti maahanmuuttajien yhteiskuntaan kiinnittymistä VAMU-hankkeella sekä suomen kielen opetuksella.

Neljännessä kärkiteemassa, **Kukoistavat kaupunkikeskukset**, tavoitteena on kehittää asuinalueista eläviä, moninaisia ja yhteisöllisiä kohtaamispaikkoja. Asuinalueita kehitetään uudella yhteisökehittäjämallilla, jossa pääideana on alueen asukkaiden ja yhteisöjen voimaannuttaminen ja alueellisten toimijoiden yhteistyön parantaminen. Aluekehittämistä tehdään muun muassa järkevällä ja tietoon pohjautuvalla maa- ja asuntopolitiikalla, keskustojen kehittämissuunnitelmilla, suuralueiden viestintäbrändeillä, segregatiotyöryhmällä sekä turvallisuusyhteistyöllä.

Elinikäinen oppiminen

Toiminnan kuvaus

Elinikäisen oppimisen palvelualue vastaa taide- ja kulttuurikasvatuksen eri muotojen ja alojen tarjonnasta, mahdollisuudesta osallistua tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen sekä tarjoaa maksuttoman harrastusmahdollisuuden vantaalaisille lapsille ja nuorille. Elinikäisen oppimisen palvelualueen vastuulla on vapaan sivistystyön, maahanmuuttajakoulutuksen, aikuisten perusopetuksen, taiteen perusopetuksen ja Harrastusten Vantaan toiminnan järjestäminen ja koordinointi. Lisäksi elinikäisen oppimisen palvelualueen vastuulla on sen toimintaan kohdistuvien avustusten valmistelu. Harrastusten Vantaan toiminta siirtyi 1.1.2024 alkaen yhteisistä palveluista elinikäisen oppimisen palvelualueelle.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Palvelualueella ryhdytään kehittämään polkua elinikäiseen musiikin harrastamiseen esim. kaupunginosakuorojen- ja orkesterien avulla ja kiinnitetään erityistä huomiota nuoruuden ja aikuisuuden nivelvaiheeseen, jossa harrastukset usein loppuvat.

Harrastusten Vantaa

Harrastusten Vantaan toiminta jatkuu vakituisesti osana elinikäisen oppimisen palvelualueetta. Lasten ja nuorten toiveisiin perustuvia, maksuttomia ja laadukkaita harrastustunteja järjestetään kaikissa Vantaan peruskouluissa tai niiden läheisyydessä heti koulupäivän jälkeen. Toimintamallin avulla mahdollistetaan vuosittain noin 6 000 lapsen ja nuoren osallistuminen erilaisiin harrastuksiin lukuvuoden aikana, tarjoten keskimäärin 300 erilaista harrastusryhmää eri ikäluokille. Harrastusten Vantaa on osa valtakunnallista Harrastamisen Suomen mallia. Toiminnan avulla vähennetään vantaalaisten lasten ja nuorten segregatiota ja yksinäisyyttä sekä lisätään hyvinvointia ja yhdenvertaisuutta.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Yhteistyötä oppilashuollon ja muiden kouluilla toimivien ammattiryhmien kanssa tullaan tehostamaan, ja suuremmassa tarpeessa olevien lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien parantamiseen panostetaan. Etsivää kulttuurihyvinvoinnin harrastustoimintaa pilotoitiin Pajaluokilla

kevään 2024 aikana, ja sitä jatketaan saatujen tulosten perusteella koko lukuvuoden mittaisena syksystä 2024 alkaen. Samalla toimintaa laajennetaan poliklinisen opetuksen puolelle. Syksyllä 2024 pilotoidaan lisäksi vastaavan tyyppistä toimintaa myös alakoululaisten etappiluokkien keskuudessa.

Kuluvan toimintavuoden aikana tullaan laatimaan selvitys Harrastusten Vantaan palveluiden toimivuudesta ja palautteista.

Aikuisopisto

Aikuisopisto edistää aikuisväestön ja ympäröivän yhteiskunnan kehittymistä tasokkaan ja monipuolisen koulutuksen avulla sekä kehittää hyvinvointityötä. Tavoitteena on tarjota kaupunkilaisille monipuolisena palveluvalikoimana laaja tarjonta erilaisia itsensä kehittämisen mahdollisuuksia sekä laadukkaita asiointikokemuksia.

Vantaan aikuisopisto on yksi maamme suurimmista kansalaisopistoista, jonka tekee erityislaatuiseksi myös sen erittäin laaja maahanmuuttajien koulutus. Opisto tarjoaa kansalaisopistossa kursseja ja luentoja lukuisista eri aiheista osallistujien osaamista ja kokonaisvaltaista hyvinvointia vahvistaen. Maahanmuuttajakoulutuksen tavoitteena on tukea Suomeen muuttaneita oppimaan suomen kieltä sekä työllistymään. Opiston järjestämä aikuisten perusopetus avaa toisen asteen jatkokoulutusmahdollisuuden niille, joilla ei vielä ole suoritettuna suomalaista perusopetuksen oppimäärää.

Aikuisopisto järjestää vuosittain noin 2300 kurssia lähes 40 eri paikassa ympäri Vantaata. Kurssiosallistujia on vuositasolla noin 45000. Opistossa työskentelee noin 40 vakinaista työntekijää ja noin 400 tuntiopettajaa vuoden aikana. Aikuisten perusopetuksen opiskelijamäärä on noin 180 opiskelijaa, ja oppilaspaikkojen lisäämiselle on suuri tarve.

Kansalaisopiston ja maahanmuuttajayksikön koulutusta järjestetään keskitetysti, alueellisesti ja etänä. Aikuisopistossa järjestetään yleisten kielitutkintojen mukaisia kielikokeita ja jatketaan toiminnan kehittämistä Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamien projektien avulla.

Vapaan sivistystyön oppilaitosten on vuodesta 2021 alkaen ollut mahdollista tarjota kursseja, joiden kautta hankittu osaaminen voidaan kirjata kansalliseen todennetun osaamisen tietovarantoon (KOSKI). Vantaan aikuisopisto jatkaa näiden kurssien kehittämistä ja valikoiman laajentamista.

Kaupunki huolehtii, että pääsy suomen **tai ruotsin** kielen kielikoulutukseen on helppoa, nopeaa ja opetuksen laatu tukee opiskelijan sekä kaupungin tavoitteita. Lisäksi kaupunki tarjoaa nykyistä enemmän aikuisten alkeistason sekä B- ja C- tason suomen kielen opetusta.

Aikuisopiston asiakkaiden ja tuntiopettajien tueksi tarkoitettuja sähköisiä palveluita kehitetään edelleen. Aikuisten perusopetusta kehitetään määrällisesti ja sisällöllisesti vastaamaan kysyntää. Yhteistyössä kasvatuksen ja oppimisen toimialan, työllisyys- ja kotoutumispalveluiden sekä muiden yhteistyötahojen kanssa kehitetään maahanmuuttajien koulutuspolkuja.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kansalaisopisto-opetuksen tarjontaa kehitetään vastaamaan entistä paremmin kuntalaisten tarpeita ja toiveita asiakkaiden antaman palautteen perusteella. Aikuisten perusopetuksen määrällinen ja sisällöllinen kehittäminen jatkuvat ja tilakysymyksiin etsitään ratkaisuja.

Musiikkiopisto

Toiminnan kuvaus

Vantaan musiikkiopisto tarjoaa vuonna 2025 opiskelupaikan noin kahdelle tuhannelle oppilaalle. Oppilaitoksen monipuolinen toiminta tulee opetuksen lisäksi näkymään yli 200 konsertissa, esityksessä tai tapahtumassa, ja tavoittaa lähes 16 000 kävijää.

Musiikkiopisto antaa taiteen perusopetusta musiikin laajan ja yleisen oppimäärän mukaisesti pääsääntöisesti lapsille ja nuorille. Vuosituntimäärä on noin 50 000 tuntia vuodessa. Opetuksen piirissä on noin 1200 soiton- ja laulunopiskelijaa ja noin 700 oppilasta varhaismusiikkikasvatuksessa. Opiskelu on tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää, ja se noudattaa Opetushallituksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan laadittuja, kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan hyväksymiä opetussuunnitelmia. Musiikkiopisto tarjoaa oppilailleen hyvän kasvualustan musiikin harrastajana ja ihmisenä kehittymiseen musiikillisten elämysten kautta. Opetus antaa valmiuksia oppilaan tavoitteiden mukaiseen musiikkiopintojen jatkamiseen muilla koulutusasteilla. Laadukkaan opetuksen takana on ammattitaitoinen henkilökunta ja laaja-alainen opetustarjonta.

Lisäksi musiikkiopiston avoimella osastolla järjestetään maksupalveluperiaatteella toimivaa musiikin opetusta eri-ikäisille harrastajille noin 1600 tuntia vuodessa. Opiskelijoita on keskimäärin 200.

Musiikkiopisto toimii 19 eri toimipisteessä eri puolilla Vantaata. Musiikkiopistossa on myös ruotsinkielinen opetusyksikkö, jossa opiskelijoita on keskimäärin 120.

Keskeiset tavoitteet

Musiikkiopisto on kehittämässä uusia toimintamuotoja Elinikäisen oppimisen palvelualueella ja yhteistyössä koko Vantaan taiteen perusopetuskentän kanssa. Pää tavoitteena on tarjota oppilaspaikka kaikille toimintaan hakeneille. Tähän tavoitteeseen pyritään valmennusopetuksen tarjontaa laajentamalla ja ottamalla käyttöön yleisen oppimäärän opetussuunnitelman mukainen opetus lukuvuonna 2024-2025. Henkilöstön sitouttamiseen ja työhyvinvointiin panostetaan.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Musiikin yleisen oppimäärän opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2024 alkaen. Uuden opetussuunnitelman myötä lisätään saavutettavuutta sekä laajennetaan ja monipuolistetaan tarjontaa.

Jatkamme yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa kehittämällä vantaalaista mallia varhaisiän musiikkikasvatukseen päiväkodeissa.

Musiikkiopisto jatkaa toimintojen sopeuttamista muun muassa muuttamalla vapautuvia vakansseja vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin ja uuden opetussuunnitelman mukanaan tuomiin tarpeisiin. Nämä muutokset ja toiminnan kehittäminen mahdollistavat jatkossa yhä taloudellisemman ja oppilaslähtöisemmän opetustarjonnan.

Kuvataidekoulu

Toiminnan kuvaus

Vantaan kuvataidekoulu tarjoaa laajan oppimäärän mukaista kuvataiteen perusopetusta lapsille ja nuorille viidessä opetuspisteessä eri puolilla Vantaata. Lisäksi kuvataidekoulu järjestää avoimia viikonloppukursseja sekä tapahtumatoimintaa.

Opiskelu kuvataidekoulussa on tavoitteellista, tasolta toiselle etenevää ja se noudattaa Opetushallituksen taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan laadittua, kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin lautakunnan hyväksymää opetussuunnitelmaa. Opiskelu antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään sekä hakeutua alan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Kuvataidekoulun opetuspisteet ovat Kulttuurikeskus Orvokissa Tikkurilassa, Myyrmäki-talossa, Kartanonkoskella Tilkun koulussa, Korsossa Lumossa sekä Kivistössä Aurinkokiven koulussa. Vantaan kuvataidekoulun on oppilasmäärältään Suomen toiseksi suurin: vuosituntimäärä on noin 6600 tuntia ja oppilaita on noin 850.

Viikonloppuisin järjestettävät lyhytkurssit ovat perhekurssseja, joihin voi osallistua aikuisen kanssa ja ne ovat hyvä tapa tutustua kuvataidekoulun toimintaan; niitä järjestetään vuosittain nelisenkymmentä.

Oppilaaksi kuvataidekouluun pääsee matalalla kynnyksellä ja tavoitteena on tarjota oppilaspaikka kaikille hakemuksen lähettäneille. Myös vapaaoppilaspaikkoja on mahdollista hakea.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kuvataidekoulu on jo neljäkymmenen kahden vuoden ajan ollut keskeinen osa vantaalaista taidekasvatusta. Meillä on oppilaita toisessa, jopa kolmannessa polvessa.

Pitkistä perinteistä huolimatta seuraamme myös aikaamme ja taidemaailman kehitystä ja muutoksia aktiivisesti ja reagoimme niihin opetustamme kehittämällä. Kuvataidekoulu kehittää uusia toimintamuotoja Elinikäisen oppimisen palvelualueella ja yhteistyössä koko Vantaan Taiteen perusopetuskentän kanssa.

Vuosittain järjestetään Kulttuurikeskus Orvokissa Taidekarnevaali-tapahtuma yhdessä muiden vantaalaisten taiteen perusopetuksen oppilaitosten kanssa.

Kuvataidekoulun toimintaa kuuluu luontevana osana myös taidenäyttelyiden järjestäminen. Vantaalla ongelmana on ollut sopivan näyttelytilan puuttuminen. Keväällä 2024 järjestimme vuosittaisen lopputyönäyttelymme Galleria K:ssa. Näyttelyyn osallistui 26 nuorta taiteilijaa, jotka ovat saaneet kuvataideopintonsa päätökseen Vantaan kuvataidekoulussa.

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut

Toiminnan kuvaus

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut on taiteen, kulttuurin, historian ja lukutaidon asiantuntijaorganisaatio. Se vastaa kulttuuritoiminnoista, joilla edistetään paikallista ja alueellista elinvoimaa, kansainvälistä toimintaa, kulttuurista vuorovaikutusta sekä kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta sekä monipuolista käyttöä. Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden palvelualue ylläpitää ja kehittää vantaalaisten mahdollisuuksia henkiseen ja sisältörikkaaseen hyvinvointiin, sivistykseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen sekä asukkaiden omaehtoisen kulttuuritoimijuuden vahvistamiseen.

Kulttuuri- ja kirjastopalvelut on tarkoitettu kaikille vantaalaisille ja ne tavoittavat laajasti eri väestöryhmiä. palvelualueen toiminnot edistävät muun muassa monilukutaitoa ja kulttuurin saavutettavuutta.

Kaupunkiympäristö muuttuu kasvavan maahanmuuttajaväestön, ikääntymisen sekä lapsiperheiden määrän kasvun myötä. Muutos tukee moniarvoista kaupunkikuvaa, mutta edellyttää tietoisia valintoja toimintojen ja resurssien kohdentamisessa oikein. Alueiden eriarvoistumista voidaan estää tehokkaasti myös kulttuurin keinoin.

Keskeiset tavoitteet

Lastenkulttuuri

Lasten ja nuorten kulttuuripalveluiden alueellinen saavutettavuus varmistetaan kolmessa lastenkulttuurikeskuksessa: Toteemi Myyrmäessä, Pessi Tikkurilassa ja Pyykkitupa Hakunilassa. Lastenkulttuuripalvelut tuottaa palveluja myös varhaiskasvatukseen ja koulujen tarpeisiin sekä muihin kaupungin toimipisteisiin. Neljäsluokkalaisten itsenäisyysjuhlaa jatketaan yhteistyössä perusopetuksen kanssa.

Vuonna 2023 alkanutta Vantaan kulttuurilapset -toimintaa kehitetään edelleen, jotta jokainen Vantaalle syntyvä lapsi vanhempien kanssa pääsee maksuttomien kulttuuripalveluiden piiriin syntymästään alkaen. Toiminnan keskeiset tavoitteet ovat perheiden hyvinvoinnin lisääminen kulttuurin keinoin sekä lapsiperheiden ja kaupunkilaisten kulttuurisen yhdenvertaisuuden edistäminen.

Tempo-orkesteritoiminta on keskeinen osa lasten ja nuorten kulttuuripalveluita, ja sen avulla kehitetään saavutettavaa musiikin harrastustoimintaa kuudessa peruskoulussa koulupäivän yhteydessä. Tempo-orkestereita kehitetään tavoittamaan yhä enemmän lapsia ja perheitä, joille musiikin harrastaminen ei muuten olisi mahdollista. Orkesterien rinnalle tuodaan muita Tempo-pedagogiikkaa hyödyntäviä toimintamuotoja, kuten Tempo-kuorot.

Kulttuuritoiminta ja -tilat

Tapahtumatoimintaa kehitetään suunnitelmallisesti yhdessä kaupunkilaisten, kaupungin toimijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Tavoitteena on lisätä yhteisöllisiä, monikielisiä ja osallistavia kaikkien kaupunkilaisten tapahtumia.

Kulttuuritalo Martinuksen ohjelmatoimintaa kehitetään siten, että se huomioi sekä lähiyhteisön tarpeet matalan kynnyksen tapahtumiin että kaupunkitasoiset tavoitteet tuoda Vantaalle korkeatasoisia kulttuurielämyksiä. Martinuksen tapahtumapuisto avataan kesällä 2025. Lumosalin ohjelmistosta rakennetaan uutta paikallista yleisöä houkutteleva kokonaisuus. Lumosalissa myös hyödynnetään talon uusittua tekniikkaa elokuvien ja valotaiteen esittämisessä.

Museopalvelut

Håkansbölen päärakennuksen peruskorjaus valmistuu joulukuussa 2025 ja kartanomuseon rakentaminen tilaan aloitetaan. Rakennukseen palautetaan mm. alkuperäiset Armas Lindgrenin suunnit-

telemat huonekalut ja rakennetaan museon palvelut, kuten museokaupan tilat. Päärakennus avataan kartanomuseona kesällä 2026. Myös kaupunginmuseon kokoelmatiloille on tavoitteena löytää uudet, turvallisemmat tilat, ja valmistella muuttoa vuoden 2025 syksyksi.

Vantaalla on parhaillaan menossa ja suunnitteilla merkittäviä julkiseen taiteen hankkeita, yhtenä suurimmista ratikan taiteen kokonaisuus. Vuoden 2025 loppuun mennessä päivitetään julkisen taiteen prosessikuvaus sekä työstetään eteenpäin Vantaan kaupungin pitkän tähtäimen linjauksia julkisen taiteen osalta. Artsin kokoemien säilytystiloja uudelleen organisoidaan johtuen sijoituksesta palautuvien teosten suuresta määrästä. Palautukset liittyvät kaupungin eri toimintojen muuttoihin ja alkaviin remontteihin. Kaupunginmuseossa ja taidemuseo Artsissa kummassakin avataan kaksi vaihtuvaa näyttelyä, toinen keväällä ja toinen syksyllä 2025.

Kirjastopalvelut

Kirjasto 2030 -ohjelman mukaisesti edistetään monilukutaitoa tarjoamalla aineistoja, välineitä ja asiakaspalvelua. Vuonna 2025 kirjaston erityisenä kohderyhmänä ovat monikieliset ja monikulttuuriset vantaalaiset, joiden palveluja kehittämällä edistetään tasa-arvoa ja ehkäistään segregatiota. Toimenpiteinä suomen ja ruotsin kielen oppimisaineistojen ja selkokielisten aineistojen tarjoaminen. Yhtenä tavoitteena on lapsiperheiden lukemaan innostaminen ja erityistä huomiota kiinnitetään lapsiperheiden houkuttelemiseksi kirjastopalveluiden äärelle, erityisesti MEK-alueilla. Toimenpiteinä yhteistyön lisääminen neuvoloiden ja avoimien kohtaamispaikkojen kautta.

Kirjasto jatkaa tiivistä yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa vuoden aikana myös kahden eri lukutaitohankkeen kautta. Uuden modernin kirjastojärjestelmän hankinta ja käyttöönotto ovat vuoden 2025 keskeisiä tavoitteita, ja asiakkaille suunnattuja palveluja muotoillaan uuden järjestelmän myötä.

Kirjastotilojen muutokset ja niiden suunnittelu entistä paremmin asiakkaita palveleviksi on keskeinen tavoite. Tikkurilan kirjastotalon peruskorjauksen tarve ja hankesuunnitelmat on hyväksytty, ja korjaustoimet alkavat suunnitelman mukaan. Samoin Myyrmäen kaupunkikulttuuritalon suunnittelu on aloitettu, ja myös uudet tilavammat kirjastotilat tulevat sijoittumaan uuteen taloon. E-aineiston tarjonta valtakunnallisen e-kirjaston kautta vakiintuu, aineiston tarjonta kasvaa ja asiakaskäyttö lisääntyy. Uuden kulttuuri- ja kirjastoauton toiminnan tavoitteena on tarjota uusia palveluja ja tavoittaa uusia asiakasryhmiä.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kulttuuri- ja kirjastopalveluiden yhdistymiseen liittyvä kehittämistyö jatkuu. Vahvan substanssiosaamisen lisäksi ylläpidetään kehittäjäosaamista ja tuetaan uusia työnteon tapoja ja palveluiden uudistamista. Kulttuuri- ja kirjastopalvelut myönnettiin rahoitus uudelle Erasmus+-hankkeelle, joka tarjoaa mahdollisuuden työntekijöille osallistua kansainvälisiin koulutuksiin ja tutustua eurooppalaisiin kulttuuripalveluihin tuottaviin tahoihin.

Tikkurilan kirjastotalon peruskorjauksen vuoksi kirjaston palvelut siirtyvät väistötiloihin syksyllä 2025 ja asiakkaiden palveluiden suunnittelu sujuvasti toimiviksi myös väistötiloissa on keskeistä. Myyrmäen kaupunkikulttuuritalon suunnittelu on aloitettu, ja sinne suunnitellaan sijoittuvan kirjaston, taidemuseo Artsin ja lastenkulttuurikeskuksen toimintoja. Uusi kulttuuri- ja kirjastoauto tarjoaa jatkossa myös kulttuuripalveluita tavoittaen uusia asiakasryhmiä. Asiakkaille markkinoidaan

valtakunnallista e-kirjastoa, ja tavoitteena on aineiston tarjonnan lisääntyminen, asiakaskäytön kasvaminen sekä toiminnan vakiintuminen.

Pääkaupunkiseutuyhteistyötä kehitetään erilaisten kansainvälisten sekä kotimaisten taide-, museo- ja kulttuuriprojektien kautta hyödyntäen metropolialueen tuomat synergiat mm. kiertuetoiminnan ja yhteisprojektien kautta.

Kulttuurisuunnittelu ja kaupungin elinvoiman edistäminen kulttuurin keinoin sekä hyväksytyjen linjausten mukaisena edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä tavoitteemme saavuttamiseksi.

Liikunta

Toiminnan kuvaus

Liikunnan palvelualue luo edellytyksiä liikunnallisen elämäntavan muodostumiselle kaikissa elämänkaaren vaiheissa. Liikunnan palvelualue vastaa kaupungin liikuntapalveluiden kehittämisestä ja järjestämisestä, liikuntapaikkojen ylläpidosta ja kehittämisestä sekä liikuntajärjestöjen ja urheiluseurojen toiminnan tukemisesta. Palvelualueen perustehtäviin kuuluvat myös työikäisten ja senioreiden ryhmäliikunnan järjestäminen, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen liikunnan kehittäminen, koululaisten uimaopetus, kuntalaisten elintapaneuvontapalvelut sekä moninaiset hankekokonaisuudet.

Liikuntakäyttäytyminen ja terveystottumukset alkavat muotoutua jo varhaisella iällä ja fyysiseen aktiivisuuteen sekä palveluiden käyttöön vaikuttavat tekijät vaihtelevat eri-ikäisillä. Tämän vuoksi liikuntapalveluiden kehittämisessä pyritään hyödyntämään enenevissä määrin elämänkaarijattelua sekä fyysisesti passiivisten aktiivista palveluohjausta.

Liikuntaseurojen toimintaa tuetaan jakamalla avustuksia ja osoittamalla liikuntapaikkoja seurojen käyttöön. Liikunnan palvelualueen tilavarauskysikkö hallinnoi palvelualueen tilojen ohella päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten tilojen vapaa-ajan käyttöä ja hoitaa toimialan keskitettyjä tilavarauspalveluita. Liikunnan palvelualue toimii myös aktiivisena yhteistyökumppanina liikunta- ja urheilutapahtumien järjestäjätahojen kanssa.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Palvelualueen tavoitteena on luoda edellytyksiä fyysisesti aktiiviseen elämäntapaan tarjoamalla liikunnan harrastamisen mahdollisuuksia elämänkaaren kaikissa vaiheissa. Työikäisten ja senioreiden ryhmäliikunnan painopisteenä on palvelutarjonnan lisääminen ikääntyneen väestönosan kasvaessa. Keskeisenä painopisteenä on myös ennaltaehkäisevien elintapaneuvontapalveluiden lisääminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Lasten ja nuorten osalta aikaisempina vuosina käynnistettyä yhteistyötä esimerkiksi kasvatuksen ja oppimisen toimialan sekä sosiaali- ja terveystieteiden kanssa jatketaan ja tiivistetään edelleen.

Vahvistamme koko elämänkaaren vaiheet kattavaa palvelukokonaisuutta hyödyntäen hankerahoitusta kehitystyössä sekä jalkauttaen toimiviksi osoittautuvia toimintamalleja. Perusopetuksen kanssa yhteistyössä tarjottavaa Sporttikaveri -toimintaa ja yläkoulujen Urhea-

toimintaa kehitetään aikaisempien vuosien pohjalta. Liikkuvan opiskelun avulla vaikutetaan toisen asteen opiskelijoiden fyysiseen aktiivisuuteen sekä ennaltaehkäisevien palveluiden tarjontaan. Kehittämishankkeiden ja harrasteliikunnan kohdeavustuksen kautta pyritään synnyttämään uusia matalan kynnyksen harraste- ja perheliikuntamahdollisuuksia. Kaupunki tunnistaa vahvemmin matalankynnyksen harrastustoiminnan erilaiset tarpeet ja kohderyhmät sekä mahdollistaa myös kilpatason ulkopuolisen eli niin sanotun ”höntsä-harrastamisen” tarpeet lapsilla, nuorilla ja perheillä.

Matalan kynnyksen harrastusliikunnan järjestämistä tuetaan maksuttomilla tiloilla ja harrasteliikunnan kohdeavustuksin. Avustusten hakuprosessia sujuvoitetaan uudistamalla palvelualueen avustusperiaatteita.

Liikunnan palveluverkon kehittämisen lähtökohtana on luoda liikunnallista elämäntapaa edistävä arkiympäristö erityisesti liikunnan lähipalveluita ja alueellisia palveluita tuottamalla. Kehittämistä ohjaa liikuntapaikkasuunnitelma. Palveluverkon kehittämisessä vahvistetaan yhteistyötä muiden toimialojen kanssa osallisuuden varmistamiseksi sekä koulujen ja päiväkotien pihojen hyödyntämiseksi osana lähiliikuntapaikkaverkoston. Tulevien vuosien liikuntarakentamisen kehittämiskohteet painottuvat lähiliikuntapaikustojen ja -paikkojen uudisrakentamishankkeisiin, nykyisten liikuntapaikkojen peruskorjauksiin sekä Tikkurilan urheilupuiston kehittämiseen sekä Elmon ja Kivistön urheilupuiston suunnitteluun. Ulkokuntosalien palveluverkkoa laajennetaan.

Tavoitteena on, että jokaiselta asuinalueelta löytyy monipuolinen ulkoliikuntapaikka, jossa viihtyvät sekä lapset että aikuiset. Elmon uimahallin rakentaminen jatkuu ja Hakunilan urheilupuiston talviliikunnan olosuhteet saadaan käyttöön. Liikuntaolosuhteiden edistämiseksi selvitetään lisäksi kumppanuushankkeiden toteuttamismahdollisuuksia.

Liikunnan palvelualue on vuosittain mukana toteuttamassa ja mahdollistamassa olosuhteita luomalla erilaisia liikunta-, kulttuuri- ja muita yleisötapahtumia Vantaalla. Tavoitteena on lisätä kiinnostusta ja myönteisyyttä liikuntaa, vapaa-ajan palveluita ja kaupunkia kohtaan.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kaupungin kiivas kasvutahti edellyttää palveluiden saavutettavuuden parantamista. Liikuntapalveluiden resurssit eivät ole kasvaneet samassa suhteessa, kuten ei myöskään henkilöstömäärä. Tästä syntynyt jatkuva tehostamisen tarve aiheuttaa kuormittumista ja palveluiden saatavuuden heikkenemistä.

Liikuntapaikkojen palveluverkko laajenee, uusia lähiliikuntapaikkoja rakennetaan ja vanhoja kohteita perusparannetaan. Nykyinen henkilöstöresurssi ei riitä kattamaan hoidettavan kokonaisuuden kunnossapito- ja palvelutarvetta. Vantaalla on kasvava tarve uusille liikuntaolosuhteille ja nämä joudutaan toteuttamaan pääasiassa yksityisinä. Uudet yksityiset liikuntatilat lisäävät painetta seuroille jaettavan tilojen vuokratuen määrärahan korottamiselle. **Liikuntapalvelut tekee yhteistyötä vantaalaisten vammais- ja vanhusneuvostojen sekä järjestöjen kanssa liikuntapaikkojen ja -alueiden esteettömyyden kehittämiseksi. Vantaalla tulee olla ainakin yksi esteetön ulkoliikuntasali.**

Liikkuva opiskelu -toiminnassa keskitytään erityisesti ennaltaehkäisevän elintapaneuvonnan – hyvinvointivalmennuksen – kehittämiseen, joka tullaan vakinaistamaan ainakin osittain vuonna 2025. Liikkuva koulu -toiminnassa jatketaan yläkoululaisten koulu PT-toimintaa sekä Sporttikaveri-

toimintamallia kehitetään tiiviissä yhteistyössä toimialatasoisen Harrastusten Vantaa -hankkeen, perusopetuksen ja hyvinvointialueen kanssa. Peruskoulun Move! -mittauksista saatava tieto pyritään saamaan tehokkaammin käyttöön kohdennettujen palveluiden tarjoamiseksi. Vantaan Kortteliliiga vakinaistetaan ja sen tarjoamaa toimintaa tullaan lisäämään.

STM:n innovaatorahoituksen avulla kehitetään rahoitusmallia kolmannen sektorin saamiseksi vahvemmin kaupungin ennaltaehkäisevien palveluiden jatkoksi.

Ikääntyneiden palvelutarpeen kasvuun vastataan lisäämällä palvelutarjontaa ostopalveluilla sekä jatkamalla käyttöön otettujen virtuaalijumppien tarjoamista. Ryhmäliikunnan ja kesäleirien ilmoittautumisjärjestelmässä otetaan käyttöön laajemmat maksuvaihtoehdot. Leiritoimintaa lisätään koulujen syys- ja talvilomaviikoille.

Vantaan moottorirata-alueen hallintomallin selvitys on käynnissä.

Liikunnan palvelualueen tiedolla johtamisen ja sähköisen asiainnin mahdollisuuksia parannetaan digisuunnitelman mukaisesti mm. kehittämällä kaupunkitasoista tilavarausjärjestelmää.

Liikunnan palvelualue vastaa kaupungin liikkumisohjelmassa määritettyjen kaupunkitasoisten toimenpiteiden tavoitteiden toimeenpanon koordinoinnista yhteistyössä kaupungin muiden palvelualueiden kanssa.

Nuoriso- ja yhteisöpalvelut

Toiminnan kuvaus

Nuoriso- ja yhteisöpalveluiden tehtävänä on parantaa vantaalaisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä, edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä. Nuoriso- ja yhteisöpalveluiden keskeisin työväline on kohtaamistyö, jota tehdään nuoriso- ja asukastiloilla, kaduilla ja ostoskeskuksissa sekä esimerkiksi nuorten työpajoilla ja etsivän nuorisotyön palveluissa, joissa keskitytään yksilön elämäntilanteen edistämiseen. Uusimpana työmuotona on vuonna 2024 aloitettu katutyö, joka pyrkii tavoittamaan palveluihin sitoutumattomia nuoria, jotka ovat riskissä ajautua rikolliseen toimintaan.

Palvelualue ylläpitää tukee yhteisöjä ja järjestöjä, koordinoi vapaaehtoistoimintaa, valmistelee avustuksia ja kehittää yhteisötyötä. Yhteinen pöytä ylläpitää hävikkiterminaalia ja yhteisöllistä ruoka-aputoimintaa laajassa verkostossa.

Nuorisotyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Toiminta lähtee aina nuorten omista tarpeista käsin ja sitä tehdään vahvalla ammatillisella otteella, nuorten omat toiveet sekä lähtökohdat huomioiden. Tämänhetkinen tilanne on kuitenkin luonut tarpeen kehittää myös enemmän kohdennettuja palveluita. Tähän haasteeseen nuoriso- ja yhteisöpalvelut ovat tarttuneet ja toimintoja ja palveluita kehitetään koko ajan yhteiskunnallinen tilanne huomioiden.

Toimintaympäristön haasteet ilmenevät palvelualueen eri toiminnoissa koko ajan eri tavoin. Polarisaation ja huono-osaisuuden kasautuminen on aiheuttanut kehityskulkuja, joissa pahoinvointi kasaantuu jatkuvasti enemmän samoilla alueilla. Vantaa on keskiarvojenkin näkökulmasta muita kuusikkokuntia hankalamassa tilanteessa, mutta tämän pahoinvoinnin kasaautuminen tietyille asuinalueille luo entistä vakavampia seurauksia. Pahoinvointi ilmenee monilla eri tavoin, mutta

huolestuttavimmat merkit siitä on nähtävissä esimerkiksi nuorisorikollisuuden kasvuna sekä NEET-nuorten määrän kasvuna. Myös aikuisten pahoinvointi ja esimerkiksi päihteiden käytöstä seuraavat ilmiöt haastavat palvelualueita jatkuvasti.

Kaupungin nopea kasvutahti, nuorten määrän lisääntyminen sekä asuinalueiden eriytyvä kehitys haastaa palvelualueen kaikkia toimintoja nyt ja tulevaisuudessa. Palveluiden tarpeet ovat enemmän ja enemmän paikallisia ja poikkeavat toisistaan. Myös ulkomaalaistaustaisen väestön asumisen kasaantuminen tiettyihin kaupunginosiin pakottaa miettimään lähestymistapoja ja palveluiden toteuttamismalleja entistä enemmän paikallisesti. Toisaalta myöskään esimerkiksi nuorten aikuisten kysymyksissä väestö ei ole lainkaan homogeenistä, vaan toimintaympäristö on todella monimuotoinen ja moninainen.

Nuoriso- ja yhteisöpalvelut pyrkivät vastaamaan näihin haasteisiin mm. Kaupunginosissa tehtävän yhteisötyön, etsivän ja jalkautuvan työn, erityisnuorisotyön ja työpajatoiminnan keinoin, sekä tiivistämällä yhteistyötä eri yhteistyökumppaneiden kanssa niin kaupungin sisällä kuin laajemminkin. Nuorten maailma on jatkuvassa muutoksessa ja palvelualueen on tärkeä pysyä mukana nuorten uusissa ajanviettotavoissa ja kulttuureissa sekä ymmärtää kaupungin muuttuvat tarpeet ja ihmisten toiveet. Nuoriso- ja yhteisöpalvelut on työstänyt viimeisen 1,5 vuoden aikana uutta visiotaan, jossa rakennetaan kokonaisvaltaisempaa ymmärrystä ja lähestymistapaa kaupunginosien ja niissä elävien ihmisten tarpeista ja lähestymistavoista, joilla näihin olisi mahdollista vastata.

Polarisaation aiheuttamat ilmiöt huono-osaisuuden keskittymisenä tietyille asuinalueille sekä voimistunut katurikollisuus haastavat palvelualueita entisestään. Erityisesti jalkautuva nuorisotyö menee paikkoihin ja tilanteisiin, jossa väkivallan uhka on todellista. Perinteiset nuorisopalvelut eivät ole tarkoitettu näin vakavia tilanteita varten. Palvelualueella onkin pohdittu, missä menee nykyisten palveluiden mahdollisuuksien ja osaamisen rajat ja toisaalta, onko syytä ryhtyä miettimään uudenlaisen ammattikunnan sekä osaamisen vaatimuksia katutyössä. Palvelualueella on käynnistetty vuoden 2024 keväällä katutyön työmuoto, joka pyrkii löytämään keinoja puuttua kadulla olevien ja rikollisesti käyttäytyvien nuorten oirehdintaan. Mallia kehitetään seuraavat kolme vuotta, jonka jälkeen toimintamalli on tarkoitus vakinaistaa.

Palvelualueen keskeiset tavoitteet

Nuoriso- ja yhteisöpalveluiden tavoitteena on hyödyntää monipuolisesti nuoriso- ja yhteisötyön menetelmiä eri ikäisten kaupunkilaisten tukemiseksi kaikissa niissä ympäristöissä, joissa palvelualue toimii. Palvelualueen keskeisimpiä toimintaympäristöjä ovat asukas- ja nuorisotilat sekä lisäksi mm. oppilaitokset, kadut ja kauppakeskukset. Vaikeimmin syrjäytyneiden nuorten aikuisten kanssa palvelualueen toimintaympäristö laajenee aina nuoren kotiin saakka.

Nuoriso- ja yhteisöpalveluiden uusi organisaatio käynnistyi vuoden 2023 alussa. Uuden organisaation visio- ja missiotyö käynnistyi vuoden 2023 aikana ja työ on edennyt suunnitelmallisesti vuoden 2024 aikana. Työn tarkoituksena on ollut hahmottaa organisaatiolle kokonaisvaltaisempi näkökulma ja lähestymistapa kaupunkitasoiseen hyvinvointi- ja kohtaamistyöhön. Mallintamistyötä tehdään sekä asiakasryhmä että kaupunginosatasoisesta, jotta löydettäisiin mahdollisimman paljon näkökulmia työn kehittämiseen. Työn keskiössä on polarisaatio ja segregaatiokehitys sekä niiden torjunta. Työn ensimmäinen versio valmistuu vuoden 2025 alussa, jonka jälkeen se esitellään lautakunnalle. Tämän

jälkeen työ jatkuu jatkuvana kehittämistyönä, jossa mahdollisia uusia avauksia pyritään pilotoimaan hankerahoituksilla.

Alueellinen nuorisotyö

Alueellisessa nuorisotyössä nuorisorikollisuus ja nuorten tilanteisiin liittyvät kriisiytyneet tapaukset työllistävät jatkuvasti. Arjen työn haasteena on, että työn painopiste siirtyy nuorten hyvinvoinnin vahvistamisesta näiden yksittäisten tapausten selvittämiseen ja eteenpäin ohjaukseen. Tämä painopisteen muutos on herättänyt paljon kysymyksiä ja keskustelua työntekijöissä ja asiaa työstetään jatkuvasti. Tilanteeseen on kiinnitetty huomiota ja siitä käydään keskustelua myös eri kaupunkien yhteisissä verkostoissa. Tavoitteena on palauttaa nuorisotyön perustehtävää nuorten hyvinvoinnin rakentajana enemmän keskiöön. Vuonna 2025 alueellisessa nuorisotyössä onkin tarkoitus vahvistaa perustoiminnan resursseja ja toimintaedellytyksiä.

Nuorten akuuttiin tilanteeseen on saatu viime vuosina lisää toimintamuotoja. Kaupunki oli vahvasti edistämässä Helsinki Missio ry:n GettoGymin avaamista Myyrmäkeen Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoituksella. Toiminta alkoi alkuvuodesta 2024. Kaupungin omalla rahoituksella on käynnistetty myös katutyön malli vuoden 2024 keväällä. Näillä toiminnoilla pyritään löytämään keinoja vaikuttaa nuorten tilanteeseen, ja toiminnot tuovat omalta osaltaan selkeämpää jakoa alueellisen nuorisotyön ja nuorisorikollisuuteen kohdennettujen palveluiden välille.

Nuorten aikuisten palvelut

Nuorten aikuisten palveluissa etsivän nuorisotyön tarve on kasvanut vuoden 2024 aikana. Myös työpajatoiminnassa näkyy nuorten heikentynyt tilanne ja nuorten avuntarpeet ovat koko ajan läsnä työssä. Toimintavuonna 2025 nuorten aikuisten palveluissa tehdään töitä nuorten aikuisten entistä parempaan tavoittamiseen ja palvelupolkujen vahvistamiseen.

Nuorten aikuisten tilanne Vantaalla on varsin haastava verrattuna esimerkiksi muihin Kuusikko-kuntiin. Nuoriso- ja yhteisöpalvelut on tutkinut asiaa vuoden 2024 aikana kattavasti ja tämän perusteella on syntynyt näkemys tarvittavista toimenpiteistä. Nuorten aikuisten palveluissa nuorten tavoittamiseen panostetaan lisäämällä resursseja harrastustoimintaan, joka on nuorille kaikkein helpoiten saavutettavissa oleva palvelumuoto. Harrastustoimintaan osallistuminen on helppoa ja kynnyksetöntä, mutta sen kautta voi päästä mukaan muihinkin palveluihin, jos nuoren tilanne sitä vaatii. Esimerkiksi etsivä nuorisotyö päivystää säännöllisesti nuorten aikuisten harrastustoiminnassa.

Nuorten työpajoilla keskitytään palveluiden laadun ja vaikuttavuuden kehittämiseen eteenpäin. Tässä keskeisessä asemassa on yhteistyö työllisyyspalveluiden kanssa, jota tehdään jatkuvasti. Yhteistyön tiivistämiselle on selkeä tarve, kun työllisyyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnalle.

Katutyö aloitti keväällä 2024 toimintansa. Toimintaa kehitetään kolme vuotta, jonka aikana on tarkoitus saada työmalli jäsennettyä ja mallinnettua. Tässä työssä tehdään yhteistyötä mm. Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa. Työn lähtöideaa on benchmarkattu Irlannista ja yhteistyötä tehdään myös Helsingin jalkautuvan tiimin kanssa. Työn kehittäminen jatkuu vuonna 2025.

Yhteisöpalvelut

Yhteisöpalveluissa vuoden 2025 erityisinä haasteina on palkkatukityöllistämisen mallin uudistuminen. Palkkatuella on mahdollistettu Yhteisen pöydän ja hävikkiruokaterminaalin toimintaa sekä saatu merkittäviä lisäresursseja asukastiloille, mikä on mahdollistanut niiden aukiolon laajemmin kuin pelkän vakituisen henkilöstön avulla olisi mahdollista. Uusi palkkatukimallin tilalle

tuleva työllistämisen malli voi tuoda myös laadullisia hyötyjä, jos se johtaa parempiin työllistymisen jatkopolkuihin. Toisaalta tämä tuo myös muutoksia, koska aikaisempi palkkatukimalli ei ole enää käytössä. Yhteisöpalveluiden tehtäväkentässä tämän kokonaisuuden kehittäminen on yksi keskeisimmistä asioista vuonna 2025.

Loppuvuodesta 2024 valmistunut asukastilaohjelman päivitys tuo uutta kehittämisen suuntaa yhteisöpalveluihin. Asukastilaohjelmassa on pyritty ottamaan kunnianhimoisempi lähestyminen tiettyjen kaupunginosien yhteisö- ja asukastilatyön kehittämiseksi. Tätä työtä pyritään vahvistamaan etsimällä mahdollisia hankerahoituksia uusien toiminnallisuuksien ja lähestymistapojen kehittämiseen.

Toiminnan keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Nuoriso- ja yhteisöpalveluiden yhteisen vision ja yhteisen työn rakentaminen jatkuu vuonna 2025. Ensimmäinen versio tulevaisuuden visiosta on saatu valmiiksi ja konkreettisen tekemisen tutkiminen, kehittäminen ja hankkeistaminen alkaa. Työn edistämisen keskiössä on palvelualueen eri palveluyksiköiden yhteistyön lisääminen ja yhdyspintojen löytäminen eri toimintojen välillä. Tästä esimerkkeinä on esimerkiksi alueellisen nuorisotyön ja alueellisen yhteisötyön yhteinen tekeminen. Toisaalta taas nuorten aikuisten palveluissa tehdään paljon töitä nuorten aikuisten työllistämispolkujen edistämiseksi. Tässä entistä sujuvampi ketjutus tulevaan palkkatukimalliin voi yksi keino lisätä palvelukokonaisuuden vaikuttavuutta.

Alueellisen nuorisotyön perustyötä vahvistetaan kolmella lisävakanssilla. Alueellisessa nuorisotyössä on myös keskiössä vahvasti perustehtävän kirkastaminen, jotta pystytään keskittymään niihin asioihin, jotka siinä työssä ovat keskeisimpiä. Tätä työtä tehdään yhteistyössä pääkaupunkiseudun muiden kuntien kanssa. Tavoitteena on myös lisätä nuorisotyön koulutuksen vastaamista kaupunkien työvoimatarpeeseen tekemällä aktiivista yhteistyötä alan oppilaitosten kanssa. Vernissan avautuminen peruskorjauksen jälkeen antaa myös lisää mahdollisuuksia kulttuurisen nuorisotyön kehittämiseen Vantaalla. [Ruotsinkielisen nuorisotyön kokonaisuuden siirto ruotsinkieliseltä palvelualueelta nuorisopalveluihin on valmisteilla.](#)

Nuorten aikuisten palvelut jatkavat kehittämistyötä nuorten aikuisten saavuttamiseksi sekä katutyön mallin kehittämistä Vantaan erityiset tarpeet huomioiden. Nuorten aikuisten palvelut tekevät vahvaa yhteistyötä työllisyyspalveluiden ja toisen asteen kanssa, jotta vaikuttavimmat palvelupolut nuorten aikuisten tilanteen edistämiseksi on mahdollista rakentaa.

Yhteisöpalveluissa erityisenä kehittämiskohteena on uuden palkkatukimallin kiinnittäminen hävikkiruokaterminaalin, Yhteisen pöydän ja asukastilatoiminnan toiminnan pyörittämiseksi. Laadullisesti mahdollisuuksia on kehittää paremmin työllistymisen ketjutuksia, jolloin tukityöllistettävät mahdollisimman hyvin lopulta työllistyisivät myös pysyville työmarkkinoille. Yhteisöpalvelut lähtevät myös kehittämään toimintaansa pidemmälle 2024 vuoden lopussa valmistuneen asukastilaohjelman myötä. Kehittämistyötä pyritään vahvistamaan etsimällä sopivia hankerahoituksia.

Kehittämishankkeet vuonna 2025:

- Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen (AVI)

- Ala-asteella tapahtuvan koulunuorisotyön kehittämishanke (AVI)
- Etsivä nuorisotyö Vantaalla (AVI)
- Wau mikä mahis! (AVI)
- Pääkaupunkiseututasoinen nuorisorikollisuuden ja jengiytymisen varhaisen puuttumisen kehittämishanke yhdessä Helsingin, Espoon ja Kauniaisten kanssa (OKM)
- Asumisneuvonta (ARA)
- Ruoka-apuhanke (STM)
- Tutkimushanke: Nuorten väkivaltarikollisuus ja sen taustalla olevat ilmiöt, Nuorisotutkimusseura (OKM, Vantaa, Tampere, Oulu)